

کاربری اراضی شهرهای دروازه ای

www.ketab.ir

حیدر کاملی

سرشناسه: کاملی، حیدر، ۱۳۶۱-
عنوان و نام پدیدآور: کاربری اراضی شهرهای دروازه‌ای/ حیدر کاملی،
مشخصات نشر: آمل: وارث‌وا، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری: ۷۸ ص.: مصور (رنگی)، جدول (رنگی)؛ ۲۱×۱۴×۵/۵ س.م.
شابک: ۵۰۰۰۰۰ ریال : 8-83-7305-622-978
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
یادداشت: کتابنامه: ص. ۷۵-۷۸.
موضوع: شهرسازی -- طرح و برنامه‌ریزی
City planning -- Design
کاربری زمین‌های شهری
Land use, Urban
رده بندی کنگره: ۱۶۶HT
رده بندی دیویی: ۳۰۷/۱۲۱۶
شماره کتابشناسی ملی: ۸۷۵۷۹۵۳
اطلاعات کتابشناسی ملی: فیبا

کاربری اراضی شهرهای دروازه‌ای

نویسنده: حیدر کاملی

ویراستار: عدیجه کاردر

طراح جلد: هدا ستاری

صفحه‌آرایی: محمدرضا سلیمیان

نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۰

چاپ و صحافی: پایتخت - مبین

شمارگان: ۵۰۰

قیمت: ۵۰۰۰۰ تومان

حق چاپ محفوظ

انتشارات وارث‌وا

آمل، میدان ۱۷ شهرپور، ابتدای خ نور، فجر دوم، ساختمان بهارستان، طبقه دوم

ایمیل: vareshva28@yahoo.com

دورنگار: ۰۱۱ ۲۴۲ ۶۸۷۰۹ — تلفن: ۰۱۱ ۴۴۲ ۶۸۷۰۹ — ۰۹۱۱ ۱۲۷ ۶۶۱۰

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	مقدمه.....
۳	برنامه‌ریزی شهری.....
۷	سیر تحول تئوری برنامه ریزی شهری.....
۹	مبانی برنامه ریزی راهبردی.....
۱۷	ساختار و ارکان اصلی برنامه توسعه راهبردی.....
۲۰	ماتریس سوات (SWOT) در برنامه ریزی راهبردی.....
۲۱	فرایند برنامه ریزی استراتژیک.....
۲۷	تجارب جهانی.....
۲۸	برنامه ریزی کاربری اراضی.....
۳۴	دیدگاه های اساسی در کاربری زمین.....
۳۶	انواع کاربری های اراضی شهری.....
۴۰	سلسه مراتب شبکه ارتباطی از نظر وظیفه و اهمیت.....
۴۱	عملکرد شبکه ترافیک.....
۴۶	مبانی نظری برنامه ریزی شهرهای دروازه ای.....
۵۳	پیشینه و خاستگاه برنامه ریزی شهرهای دروازه ای.....
۵۷	ساختار کاربری ورودی شهر.....
۶۰	انواع ورودی های شهر.....
۶۴	ورودی شهرهای کنونی ایران.....
۶۹	ارتباطات فضایی.....
۷۰	گردشگری و توریسم.....
۷۵	منابع.....

مقدمه

با اهمیت یافتن روزافزون استفاده از اتومبیل در نظام ارتباطات درون و برون شهری، ماهیت شهرهایی که در مبادی ورودی استان‌ها و یا مناطق قرار گرفته‌اند به لحاظ کالبدی و عملکردی دچار تغییرات اساسی شده‌است. به طور کلی در سطح شهرهای امروزی، رشد جمعیت و پویایی شهری، در قالب نیاز به زیر ساخت‌های حمل و نقل شهری شکل می‌گیرد، که شامل جاده‌ها، خیابانها، ورودی‌ها، پیاده‌روها و حتی برخی کاربری‌های مهم مراکز شهر می‌باشند.

شهرهای دروازه‌ای با توجه موقعیت استقرارشان در مبادی ورودی مناطق، در فرایند بسط و توسعه فضائی به عنوان مقوله‌ای پر اهمیت در برنامه ریزی فضائی شهر و مناطق می‌باشند که امروزه در برنامه ریزی‌ها توجه چندانی به آنها نمی‌شود و در برنامه‌های نظام کاربری اراضی به ویژه شبکه ارتباطی این گونه شهرها، عملکرد دروازه ای بودن در آنها گنجانده نشده و فاقد هویت متمایز نسبت به شهرهای همجوار خود می‌باشند.

ماهیت و عملکرد شهرهای ورودی به دلیل گسترش بی رویه توسعه شهرنشینی، همواره دچار تغییرات فضایی / کالبدی به ویژه در ورودی- های آن شده است. بروز نابسامانی ها و ناهنجاری های فزاینده کاربری- های مزاحم شهری در ورودی ها از یک طرف و تنگ و کم عرض بودن معابر شهری و ترافیک زیاد معابر به علت مکان گزینی نادرست برخی کاربری ها، این ضرورت را ایجاب می کند که در برنامه ریزی های شهرهای دروازه ای، به ساماندهی شبکه ارتباطی و نیز ورودی ها توجه بیشتری گردد تا بتوان نقش شهرهای دروازه ای، را به عنوان کریدور و دالان های اصلی منطقه در انتشار انواع جریان ها از خارج منطقه به داخل شهر و برعکس نمایان تر جلوه داد.

برنامه ریزی شهرهای دروازه ای، با داشتن اهدافی توسعه ای و دیدی فراتر از زندگی درون شهری، روابط محیطی، اهداف اجتماعی، اقتصادی و از همه مهم تر، دستیابی به رویکرد مناسب جهت برخورد با شهرهای دارای چنین نقشی را دنبال می کند.

امروزه در برنامه ریزی ها به علت چند بعدی شدن اهداف توسعه ای به ویژه، توسعه پایدار شهری، از برنامه ریزی راهبردی استفاده می شود. این نوع برنامه ریزی، تمام عوامل درونی و بیرونی را مورد تجزیه و تحلیل قرار می دهد و نیز الویت ها را جهت اجرایی شدن برنامه به کار می گیرد.